

Ljubljana, 23. marec 2020

/ Ocena gospodarskih razmer 23. marca 2020

Globina padca BDP ključno odvisna od nadaljnega poteka širjenja epidemije koronavirusa, njenega trajanja ter (sprejetih in bodočih) ukrepov

Pomladanska napoved gospodarskih gibanj 2020, ki smo jo na Uradu RS za makroekonomske analize in razvoj objavili 12. 3. 2020, je bila pripravljena v prvem tednu marca. Ob takrat znanih dejstvih in predpostavkah smo predvideli, da bi bila gospodarska rast letos lahko 1,5-odstotna. Ob tem smo opozorili na veliko negotovost in veliko verjetnost nižje napovedi ob zaostrovanju oziroma poslabšanju razmer v povezavi s širjenjem epidemije koronavirusa v Evropi. V času od objave napovedi, manj kot v dveh tednih, so se razmere močno spremenile. Še v začetku marca so bili z vidika vplivov na gospodarsko aktivnost v ospredju vplivi prekinjenih dobavnih verig na aktivnost predelovalnih dejavnosti in predvsem na globalni ravni zmanjšan obseg turističnih potovanj ter otežene ali prekinjene transportne poti. Razmah epidemije v sosednji Italiji in širjenje koronavirusa v preostale evropske države pa sta že do sredine marca zahtevala nujne in obsežne ukrepe za zaščito zdravja in ljudi v Sloveniji ter večini evropskih držav, ki močno vplivajo na gospodarsko aktivnost. Že ob predpostavki, da bodo sedanje zaostrene razmere in močno oteženo poslovanje proizvodnega in storitvenega sektorja trajale dva meseca, lahko pričakujemo več kot 5-odstotni padec bruto domačega proizvoda. Naše ocene se, upoštevaje to predpostavko, v tem trenutku gibljejo med - 6 in - 8 %.

Jasno je, da bodo posledice občutne in da se bo zato bruto domači proizvod letos zmanjšal. Globina padca je ključno odvisna od nadaljnega poteka širjenja epidemije in njenega trajanja, kar je v tem trenutku po prevladujočem mnenju epidemiologov velika neznanka. Trajnejše stabilizacije gospodarskih razmer najverjetneje ni možno pričakovati pred razvojem in množično uporabo cepiva.

Širjenje virusa in trajanje epidemije

Že ob predpostavki, da bodo sedanje zaostrene razmere in močno oteženo poslovanje proizvodnega in storitvenega sektorja trajale dva meseca (nato pa bi se postopoma vrnile na ravni pred izbruhom epidemije), lahko pričakujemo več kot 5-odstotni padec bruto domačega proizvoda. Naše ocene se, upoštevaje to predpostavko, v tem trenutku gibljejo med -6 in -8%. V najbolj izpostavljenih dejavnostih, kot so hotelske nastanitve, gostinske in osebne storitve ter trgovina z neživili, je v času veljave strogih ukrepov pričakovati velik izpad prihodkov in verjetno tudi do 70 ali več-odstotni padec dodane vrednosti. V industriji, trgovini, prometu in nekaterih poslovnih storitvah bodo upadanje naročil in prekinjene ali otežene nabavno-prodajne poti v času trajanja strogih zaščitnih ukrepov verjetno vsaj prepolovile siceršnji obseg dodane vrednosti. V nekaterih dejavnostih bo padec verjetno manj občuten (npr. energetika), v nekaterih bo učinek minimalen (kmetijstvo), v nekaterih je celo pričakovati rast aktivnosti zaradi aktualnih razmer (nekateri telekomunikacijske storitve).

Če bo obdobje močno ohromljene gospodarske aktivnosti trajalo dlje, in to je (žal) vedno bolj verjetna predpostavka, bodo vplivi seveda večji in tudi daljnosežnejši. Nekateri ne bodo (z)mogli nadaljevati svoje dejavnosti, povečalo se bo število stečajev, prav tako bo posledice občutil trg dela. Padec bruto domačega proizvoda bo letos lahko tudi dvomesten, počasnejše bo tudi okrevanje po zavezitvi epidemije. Tu bodo imeli ključno vlogo ukrepi. Absolutna prioriteta so ukrepi za podporo delovanju zdravstvenega sistema in oskrbo z vsemi potrebnimi zaščitnimi sredstvi ter nujno potrebno opremo, na gospodarskem področju pa najprej nujni in takojšnji ukrepi za blaženje posledic širitve epidemije, ki bodo podprli podjetja in prebivalstvo pri premoščanju likvidnostnih težav zaradi izpada prihodkov in zagotovili ohranjanje delovnih mest v največji možni meri, kasneje pa ukrepi za zagon gospodarstva.

Na UMAR spremljamo razmere in ukrepe za blažitev gospodarskih posledic epidemije koronavirusa v Sloveniji in najpomembnejših partnericah. Celovito posodobljeno napoved bomo pripravili po izteku zaščitnih ukrepov, kot to določa 10. člen Zakona o interventnih ukrepih na javnofinančnem področju, sprejetega 20. marca 2020.

V nadaljevanju podajamo pregled zadnjih napovedi za EU in glavne trgovinske partnerice.

Pandemija COVID-19, ki se je začela na Kitajskem in se je pred kratkim razširila v Italijo in poleg Slovenije še v druge evropske države, v kombinaciji s strogimi zavezitvenimi ukrepi pomeni velik negativni šok za gospodarsko aktivnost v evrskem območju. Upočasnitev gospodarske aktivnosti na Kitajskem in v drugih prizadetih državah je že v prvih letošnjih mesecih povzročila motnje v svetovnih dobavnih verigah in negativno vplivala na izvoz evrskega območja. Skupni izvoz držav EU-27 v države izven EU je bil sicer januarja 2020 (zadnji dostopen podatek)

medletno malenkost višji, izvoz na Kitajsko pa je bil za več kot 6 % nižji.¹ Ukrepi za omejitev širjenja virusa v številnih evropskih državah pa so že in še bodo dodatno prizadeli gospodarstva evrskega območja. Nedavni veliki padci na svetovnih delniških trgih in močno znižanje cen nafte so še dodatno zmanjšali zaupanje potrošnikov in podjetij v gospodarstvo. Strogi zaježitveni ukrepi proti širjenju koronavirusa, ki se v zadnjih dveh tednih uvajajo tudi v več evropskih državah, negativno vplivajo na ponudbeno stran gospodarstva in imajo tudi precejšnje negativne posledice za povpraševanje, pri čemer je njihov učinek v nekaterih sektorjih še posebno velik (turizem, promet, rekreacijske in kulturne storitve, določene predelovalne dejavnosti).

Obeti za gospodarsko rast v naših najpomembnejših trgovinskih partnericah so se v zadnjih dveh tednih močno poslabšali, obenem pa jih spremlja tudi zelo velika negotovost. Ker razsežnost širjenja virusa in s tem povezani zaježitveni ukrepi ter ukrepi ekonomskih politik še niso (v celoti) znani, je negativne posledice COVID-19 na gospodarstva težko oceniti. Do meseca marca objavljene napovedi za trgovinske partnerice (tabela v nadaljevanju) v glavnem predpostavljajo, da bo širjenje virusa omejeno predvsem na Kitajsko in bo do konca prvega četrtletja omejeno, novejša pa upoštevajo širitev virusa po Evropi in hkrati predpostavljajo, da bo prišlo do razmeroma hitre stabilizacije razmer (v drugi polovici letošnjega leta). Napovedi, objavljene po objavi Pomladanske napovedi UMAR, upoštevajo tudi nekatere stroge ukrepe za omejitev širjenja virusa in predvidevajo močnejše negativne vplive na gospodarsko aktivnost. Vse napovedi pa spremljajo (izrazita) negativna tveganja, ki se delno že uresničujejo.

Zaradi nadaljnjega zaostrovanja razmer pa so scenariji napovedi različnih institucij, ki so bili do prejšnjega tedna najbolj pesimistični, trenutno najverjetnejši oziroma že preoptimistični. Na primer ECB je v svoji napovedi, objavljeni 12. marca, v najbolj pesimističnem scenariju napovedala 0,6-odstotni upad BDP evrskega območja v letošnjem letu. Po zadnjih informacijah se **kot najbolj realen scenarij za evrsko območje navaja petodstotni padec BDP.** Nemški inštitut Ifo je 23. marca 2020 objavil projekcije vpliva koronavirusa oziroma zaježitvenih ukrepov na nemško gospodarstvo, ki bi lahko rast BDP Nemčije letos znižali za 7,2 do 20,6 odstotne točke (odvisno od trajanja omejitev glede gibanja ljudi in delovanja gospodarstva). Pri tem opozarja, da se mora delno zaprtje gospodarstva omejiti na čim krajše obdobje, ne da bi pri tem ogrozili boj proti epidemiji. Na dunajskem inštitutu WIIW (Vienna Institute for International Economic Studies) pa so ob predstavitvi zadnje gospodarske napovedi za države CESEE izpostavili, da obstaja možnost, da se bo pandemija po začasni umiritvi vrnila v več valovih in da naj bi se močnejše okrevanje gospodarstev zgodilo šele po uvedbi ustreznega cepiva.

¹ Eurostat newsrelease 46/2020 – 18 March 2020, dostopno na: <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/2995521/10294552/6-18032020-BP-EN.pdf/cea9c3ed-6d85-81a5-55b8-698c88f2c129>

/// Napovedi rasti realnega BDP za glavne trgovinske partnerice do 19. 3. 2020

	2019	2020									
		IMF 9. 1. 2020	CONS 10. 2. 2020	EK 13. 2. 2020	OECD 2. 3. 2020	CONS 8. 3. 2020*	UMAR 12. 3. 2020	ECB 12. 3. 2020	EK 13. 3. 2020	Vlada Francije 19. 3. 2020	Ifo 19. 3. 2020
EU-27	1,5	1,6	1,2	1,4		0,9	1,0		-1,1		
Evrsko območje	1,2	1,3	0,9	1,2	0,8	0,6	0,8	0,8	-1,3		-1,6
Nemčija	0,6	1,1	0,9	1,1	0,3	0,5	0,7				-1,5
Italija	0,3	0,5	0,3	0,3	0,0	-0,8	0,0				
Avstrija	1,6		1,2	1,3		1,0	1,1				
Francija	1,3	1,3	1,1	1,1	0,9	0,8	0,9			-1,0	
Hrvaška	3,0		2,5	2,6		1,0	2,3				
Rusija	1,3	1,9	1,8		1,7	1,0	1,2				-0,2

	2021								
	IMF 9. 1. 2020	CONS 10. 2. 2020	EK 13. 2. 2020	OECD 2. 3. 2020	CONS 8. 3. 2020*	UMAR 12. 3. 2020	ECB 12. 3. 2020	Ifo 19. 3. 2020	
EU-27	1,6	1,4	1,4		1,4	1,4			
Evrsko območje	1,4	1,2	1,2	1,2	1,3	1,2	1,3	3,7	
Nemčija	1,4	1,1	1,1	0,9	1,2	1,0		3,7	
Italija	0,7	0,6	0,6	0,5	0,8	0,5			
Avstrija		1,4	1,3		1,4	1,3			
Francija	1,3	1,2	1,2	1,4	1,2	1,3			
Hrvaška					2,1	2,3			
Rusija	2,0			1,3	1,8	1,3		1,1	

Vir: CONS – Consensus economics, ECB, Evropska komisija, Ifo Institute, IMF, Ministrstvo za finance Francije, OECD, ocena UMAR.

Opomba: V tabeli so upoštewane napovedi iz osnovnih scenarijev institucij.

* Napoved Consensus Economics za Hrvaško in Rusijo je bila objavljena 16.3.2020.

/// DODATNE INFORMACIJE:

Polona Osrajnik

T: 01 478 1004

M: 030 451 939

E: polona.osrajnik@gov.si, gp.umar@gov.si